

[Başvuru kararının tam metni için tıklayınız.](#)

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2015/54
Karar Sayısı : 2015/83
Karar Tarihi : 30.9.2015
R.G. Tarih-Sayı : 21.10.2015-29509

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 48. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...*altı aydan...*" ibaresinin Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY : Sanık hakkında tehdit suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I- İPTALİ İSTENİLEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu ibareyi de içeren 106. maddesi şöyledir:

"Madde 106 (1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, **altı aydan** iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, **altı aya** kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.”

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA ve Rıdvan GÜLEÇ'in katılımlarıyla 17.6.2015 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Cengiz ERTEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayarılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşölüp düşünölldü:

A. İtirazın Gerekçesi

3. Başvuru kararında özetle, bir kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde silah kullanılmaksızın yaralanmasında mağdurun şikâyetçi olması şartıyla az ceza; itiraz konusu kural uyarınca tehdit suçu sonucunda ise daha ağır bir ceza tayin edilmesinin ve şikâyetten vazgeçme halinde bile davanın düşmemesinin suç ve ceza dengesini adalet ve ölçölülük yönünden bozduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürölümüştür.

B. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

4. Kanun'un 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde; bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle tehdit eden kişinin altı aydan iki yıla kadar hapis

cezası ile cezalandırılacağı öngörülmüş olup söz konusu hapis cezasının alt sınırının altı ay olarak belirlenmesi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

5. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve kanunlarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

6. Cezalara ve güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, Anayasa'ya aykırı olmamak üzere ülkenin sosyal, kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimlerini göz önüne alan suç politikasına göre belirlenir. Kanun koyucu, izlediği suç politikası gereği bazı filleri ceza hukuku alanından çıkarabileceği gibi korudukları hukuki yararları ve neden olduğu sonuçları esas alarak bir takım suçları farklı yaptırımlara da tâbi kılabilir. Kanun koyucunun bu konudaki tercih ve takdirinin yerindeliliğinin incelenmesi, anayasal denetimin kapsamı dışında kalmaktadır. Bununla birlikte, hukuk devleti ve ölçülülük ilkeleri gereğince bu yöndeki düzenlemelerde öngörülen yaptırım, insan onuruna aykırı bulunmamalı ve suçla yaptırım arasında bir ölçüsüzlüğe yol açmamalıdır. Ölçülülük ilkesinin denetimi ise sadece farklı hukuki değerleri koruyan suç tiplerinin ceza türleri ve miktarları kıyaslanarak yapılamaz. Öte yandan kanuni düzenlemeler, cezaların şahsiliği ilkesi ve kanunilik ilkesi gibi ceza hukukuna ilişkin diğer anayasal ilkelere de aykırı olmamalıdır.

7. Kanun'un 106. maddesinin gerekçesinde, tehdit suçunda kişilerin huzur ve sükunu ile karar verme ve hareket etme hürriyeti korunarak kişilerde güvensizlik duygusunun meydana gelmesinin engellendiği, suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâllerinde tehdidin kapsadığı korkutma gücünün ağırlığı ve yoğunluğu nedeniyle mağdurda ciddi kaygılar meydana geldiği ve suçun silahla işlenmesi hâlinde meydana gelen korkunun çok daha yoğun ve kolay olacağı belirtilmiştir. Buna göre kanun koyucu tarafından, takdir yetkisine dayanılarak ve kuralla korunmak istenen hukuki yarar, suçun niteliği, meydana gelen netice de dikkate alınarak düzenlenen itiraz konusu kuralda hukuk devleti ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

8. Başvuran Mahkeme, bir kişinin basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde silah kullanılmaksızın yaralanması ile itiraz konusu kural uyarınca tehdit suçuna verilen cezaları karşılaştırarak, bu hususun adalet ve ölçülülük ilkeleriyle bağdaşmadığını ileri sürmüştür ise de itiraz konusu kural uyarınca tehdit suçunun işlenmesi hâlinde verilecek cezayı belirlemek kanun koyucunun takdirinde olup, yalnızca ceza miktarının Kanun'da belirtilen yaralama suçu ile karşılaştırılması suretiyle anayasal denetim yapılamaz.

9. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

10. Kuralın, Anayasa'nın 13. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

11. Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Celal Mümtaz AKINCI bu görüşe katılmamışlardır.

IV- HÜKÜM

26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...*altı aydan*..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 30.9.2015 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

KARŞIOY YAZISI

1. Anayasa mahkemesine itiraz yoluyla başvuran Mahkeme, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "... *altı aydan* ..." ibaresinin iptalini istemiştir.

2. Tehdit suçuna ilişkin olan itiraz konusu kuralda bir başkasını, kendisinin veya bir yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı

gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişinin, **altı aydan** iki yıla kadar hapisle cezalandırılması öngörülmektedir.

3. Başvuran mahkeme, TCK'nun kasten yaralama suçunu düzenleyen 86. maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki "*Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması halinde, **mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur***" şeklindeki düzenlemeye yollamada bulunarak, failin mağduru bu fıkra göre ceza gerektirecek biçimde kasten yaralaması yerine kasten yaralamakla tehdit etmesi halinde 106. maddeye göre verilecek cezanın alt sınırının daha yüksek olacağına, adli para cezası verilemeyeceğine ve şikayetten vazgeçme halinde kamu davasının düşeceğine işaret etmekte ve bu durumun Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

4. Başvuran mahkemenin itiraz gerekçelerinin incelenmesinden, bazı durumlarda tehdit suçuna basit yaralamaya oranla daha fazla ceza verilmesine bir itirazının olmadığı, ancak tehdit suçunda alt sınırın altı ay olarak öngörülmesinin bazı farklı durumlarda da adaletsiz ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurduğuna dayanılarak, iptal isteminde bulunulduğu anlaşılmaktadır.

5. Farklı hukuki yararları koruyan tehdit suçu ve yaralama suçuna ilişkin yaptırımların doğrudan bir karşılaştırmasını yapmak elbette mümkün değildir. Öte yandan, toplumsal düzenin korunması, sosyal barışın idamesi, kişilerin birbirlerine karşı haksız eylemlerde bulunmalarının engellenmesi ve herkesin hak ve özgürlüklerini serbestçe kullanmalarının sağlanması amacıyla yasa koyucunun, gerek tehdit gerek yaralama suçlarını ceza kanunlarında düzenleyerek, uygun müeyyidelere bağlamasının hukuk devletinin bir gereği olduğu açıktır. Bu yaptırımların da ayrıca ölçülü olması, insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir nitelikte olmaması gerekir.

6. Tehdit suçunun 106. maddenin (1) numaralı fıkrasında düzenlenen basit hali, sözel şiddet kullanımına ilişkindir. Buna karşılık, Kanun'un 86. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen yaralama, fiziki şiddeti içermektedir. İlke olarak, yasa koyucunun fiziki şiddeti, sözel şiddete oranla daha ağır yaptırımlara bağlaması beklenir. Fiziki şiddetin süratle üst aşamalara tırmanma, silahla yaralama veya adam öldürme suçuna dönüşme ihtimali, toplumda şiddete başvurma eğilimlerinin artması, bu gibi olumsuzluklara karşı uygulanacak ceza siyasetinin doğru ve uygun biçimde belirlenmesini gerektirmektedir.

7. Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiş, 13. maddesinde de temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasına ilişkin ilkeler belirlenmiştir. Ceza hukuku alanında, yasa koyucu tarafından kendi takdir alanı içerisinde, benimsediği ceza siyasetinin gereği olarak hangi fiillerin suç teşkil edeceğine, bunlara hangi yaptırımların uygulanacağına ilişkin geniş bir serbestiye sahip olması da asıldır. Ancak, yasa koyucunun bu konuda keyfi davranmak veya hakkaniyete, hukuk devletinin başlıca öğelerinden biri olan ölçülülük ilkesine aykırı düzenlemeler yapmak gibi bir yetkisi bulunmamaktadır. Bu gibi durumlarda, Anayasa Mahkemesi, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen bir ceza hukuku kuralının iptaline hükmedebilir.

8. Başvuran mahkemenin elindeki olayda, beden eğitimi öğretmeni olan sanıkla bir öğrencisi arasında derse geç kalma yüzünden tartışma çıktığı, sanık öğretmenin mağdur öğrenciye "... seni buraya gömerim" dediği ve araya giren okul müdürüne de "hocam benim onunla işim bitmedi" ve mağdura da "bunun bedelini sana ödeteceğim" dediği, ayrıca mağduru basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek biçimde yaraladığı, dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Bu durumda basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralama suçundan dolayı sanık pek az ceza alacak veya şikayetten vazgeçme halinde hiç almayacak iken, sarf ettiği sözlerin tehdit suçunu oluşturması nedeniyle sanığın en az altı ay hapis cezasına çarptırılacağı görülmektedir. Halbuki olayda cezalandırılması gereken bir husus varsa bunun öfke ve hiddetle söylenen birkaç sözden ziyade, öğrenciye yönelik darp eylemi olduğu açıktır.

9. Somut olayın da gösterdiği gibi olayda gerçekleşen fiiller ve bunlara öngörülen yaptırımlar arasında bir dengesizlik mevcuttur. Bu konuda hangi yaptırımların öngörüleceği, basit yaralama suçunun cezasının alt sınırının mı yükseltileceği, yoksa tehdit suçunun olayda olduğu gibi, hiddet ve kızgınlıkla sarf edilmiş sözlerden ibaret olması halinde dahi cezanın alt sınırının indirilip indirilmeyeceği, yasa koyucunun takdirindedir. Ancak toplumda mantıksız bulunan, dolayısıyla adalet duygusuyla ve hakkaniyetle bağdaştırılması güç olan ve her biri yasa koyucunun takdir alanı içerisinde olmakla birlikte yan yana getirildiğinde çelişkili veya hakkaniyete aykırı olduğu görülen ceza hukuku düzenlemelerinin, yasama tasarruflarıyla, bu olmadığı takdirde yargı kararlarıyla giderilmesi gerekir. Aksi durumun ise adaletle güveni ve yasalara saygıyı zamanla aşındıracağı, suça karşı duran ve suç işlemekten çekinen vatandaşlar yerine yasalara saygı duymayan, "nasıl olsa adalet yok" mantığıyla suç işleme eğilimine giren kişilerin çoğalmasına yol açacağı inkar edilemez.

10. Bu yönleriyle bakıldığında, itiraz yoluyla iptali istenen tehdit suçuna ilişkin altı aylık ceza alt sınırının bazı durumlarda mantığa ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurabileceği, dolayısıyla hukuk devletinin ölçülülük ilkesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

11. Anayasa Mahkemesinin iftira suçunun TCK 267. maddesinin (5) ve (6) numaralı fıkralarında düzenlenen nitelikli hallerine ilişkin 10.4.2013 tarihli ve E:2013/14, K:2013/56 sayılı kararında "... itiraz konusu kural,suç ile ceza arasında bulunması gereken adil dengeyi korumadığı gibi adalet duygularını zedeleyen bir durumun da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla, ... itiraz konusu kuralın hukuk devletinde olması gereken adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaştırılması mümkün değildir" denilerek iptale hükmedilmiştir.

12. Yukarıda zikredilen iptal gerekçesinde de belirtildiği gibi, ölçülü olmayan bir düzenlemenin Anayasa Mahkemesince iptalinin yasa koyucunun takdir alanına müdahale sayılamayacağı ve bu nedenle iptal yönünde karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Esas Sayısı : 2015/54
Karar Sayısı : 2015/83

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Celal Mümtaz AKINCI